

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

MINISTRIA E ARSIMIT SPORTIT DHE RINISË
INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

**PROGRAM ORIENTUES PËR TESTIMIN E KANDIDATËVE TË LËNDËS
EDUKIM FIZIK
2019**

I. HYRJE

Programi orientues për testimin e kandidatëve të lëndës “Edukim fizik”, është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit (IZHA), për t’u ardhur në ndihmë të gjithë kandidatëve që duan të ushtrojnë profesionin e mësuesit të edukimit fizik dhe të sporteve. Ky program përfaqëson dhe përmbush, njëherazi, kurrikulën e zhvillimit të vazhdueshëm profesional të mësuesit dhe përgatitjen për testimin e formimit të përgjithshëm dhe shkencor të kandidatit.

Programi është hartuar në përgjigje të kërkesave që MASR ka vendosur për kandidatët që testohen. Programi përcakton njohuritë dhe aftësitë kryesore sipas fushave të më poshtme:

- a) Dokumente zyrtare¹, të cilat kanë të bëjnë me veprimtarinë mësimore - edukative të mësuesve.
- b) Programe lëndore të edukimit fizik dhe sporteve.
- c) Aspekte të pedagogjisë, metodologjisë dhe përdorimit të TIK-ut në mësimdhënie-nxënien e lëndës së edukimit fizik dhe sporteve.
- d) Aspekte të etikës dhe të komunikimit.
- e) Aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe.
- f) Përmbajtja shkencore sipas programeve lëndore të edukimit fizik dhe sporteve.

II. QËLLIMI I PROGRAMIT

Programi orientues për testimin e kandidatëve për lëndën e edukimit fizik, sporte dhe shëndet është hartuar për të mbështetur dhe për të nxitur zhvillimin profesional të tyre. Ai ofrohet si

¹ Dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MASR që zbatohen në shkollë duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

një program orientues për t'u ardhur në ndihmë të gjithë kandidatëve dhe mësuesve të lëndës së edukimit fizik, sporte dhe shëndet për të realizuar veprimtaritë kualifikuese dhe trajnuese.

Programi synon:

- Rritjen e përgjegjshmërisë së kandidatëve dhe të mësuesve për njohjen dhe për zbatimin e legjislacionit arsimor e në mënyrë të veçantë të risive më të fundit të reformës arsimore.
- Rritjen e kompetencave profesionale të kuadrit mësimit, për të ndikuar drejtpërdrejt në efektivitetin e procesit mësimor.
- Rritjen e aftësive në fushën pedagogjike për mësimit strategjike, për përzgjedhjen e modeleve për organizimin e klasës, për shtjellimin e koncepteve, për nxitjen e diskutimeve, për përdorimin e teknikave për vlerësimin e nxënësve etj.
- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për domosdoshmërinë e njohjes së koncepteve bazë dhe ligjësisve shkencore të lëndës, si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku japin mësim.
- Rritjen e përgjegjshmërisë së mësuesve për njohjen dhe zbatimin e rregullave të etikës dhe të komunikimit në punën e tyre në shkollë.
- Rritjen e aftësive të mësuesve në drejtim të zbatimit me saktësi të rregullave drejtshkrimore të shqipes.
- Demonstrimin konkret të aftësive shkencore dhe kompetencave të fituara, në mënyrë të veçantë nëpërmjet vlerësimit të arritjeve përmes testimit.

III. PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi orientues për testimin e kandidatëve të edukimit fizik, sporte dhe shëndet është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër. Për secilën fushë, përpos kompetencave profesionale, janë renditur edhe njohuritë dhe aftësitë bazë që duhet të zotërojë mësuesi i lëndës së edukimit fizik, sporte dhe shëndet.

Përshkallëzimi i njohurive dhe aftësive profesionale, të cilat lidhen me kompetencat e secilës fushë të testimit, do ta ndihmojnë kandidatin (mësuesin) që të identifikojë nevojat e tij, si dhe çështjet në të cilat duhet të përqendrohet.

Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar; Sipas këtij formati, për **secilën fushë prezantohen kompetencat dhe rezultatet** që priten të zotërojë mësuesi në fushën e njohurive dhe aftësive, **si dhe literatura përkatëse**

rekomanduese në funksion të tyre që u vjen në ndihmë për zotërimin e këtyre kompetencave.

FUSHA: DOKUMENTE ZYRTARE	
Kompetenca	Literatura e rekomanduar
“Zbatimi me përgjegjshmëri i kërkesave të legjislacionit dhe të dokumentacionit shkollor”	
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i edukimit fizik, sporte dhe shëndet:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zotëron ligjin për sistemin arsimor parauniversitar, si dhe dispozitat normative të këtij sistemi; - zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për hartimin dhe zbatimin e kurrikulës shkollore; - zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për personelin e shkollës; - demonstroi zbatimin konkret të udhëzimeve të MASR-së në funksion të përmirësimit të procesit të mësimdhënie-nxënies; - zbaton etikën profesionale të mësuesit; - respekton të drejtat dhe liritë e nxënësit; - respekton detyrat, të drejtat dhe liritë e mësuesit; - zbaton rregulloret dhe udhëzimet për zhvillimin profesional të mësuesit; - njih dhe zotëron platformën e edukimit fiziko-sportiv; - njih dhe harton rezultatet e pritshme mbi të nxënësit e nxënësve, në varësi të programit ushtrimor të kësaj platforme; 	<ul style="list-style-type: none"> - Ligji nr. 69/2012 “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar. - Udhëzimi nr.27, datë 16.08.2018 “Për vitin shkollor 2018-2019 në sistemin arsimor parauniversitar”. - Udhëzimi nr. 30, datë 12.09.2018 “Për numrin e nxënësve për klasë dhe normat e punës mësimore në institucionet e arsimit parauniversitar”. - Udhëzimi nr. 1, datë 20.01.2017 “Për funksionimin e sistemit të zhvillimit të vazhdueshëm profesional të punonjësve arsimorë”. - Udhëzimi nr. 2, datë 12.02.2015. “Për kriteret dhe procedurat e kualifikimit të mësuesve”. - Udhëzimi nr. 34, datë 11.09.2015 “Për vlerësimin e nxënësve për kurrikulën me kompetenca, në arsimin bazë”. - Udhëzimi nr. 14, datë 28.07.2016 “Për vlerësimin e nxënësve në arsimin e mesëm të lartë”. - Urdhri Nr.6, datë 10.01.2018 për zbatimin e nismës “Tri lëndë në gjashtë orë”.

FUSHA: PROGRAME LËNDORE

Kompetenca	Literatura e rekomanduar
“Zbatimi në mënyrë efektive i programeve të edukimit fizik dhe sporte në shkollë”	
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i edukimit fizik, sporte dhe shëndet:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zbaton programin duke respektuar të gjitha kërkesat dhe rubrikat e tij; - përshtat programin lëndor në përputhje me mjedisin e shkollës; - përdor me efikasitet mjetet e nevojshme, si dhe mjediset sportive për zbatimin e programit; - gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare që ndihmojnë në përvetësimin e koncepteve dhe zhvillimin e aftësive fizike të parashikuara në program; - gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare që pasurojnë formimin dhe zhvillimin fizik nxënësve dhe nxitin mendimin e pavarur dhe kritik të tyre; - harton rezultate të nxëni për tema mësimore ose grup tematikash, ose nëntematikash në përputhje me kompetencat e programit; - tregon koherencën vertikale të kurrikulës (vazhdimësia dhe përshtatshmëria e programeve të edukimit fizik dhe sporteve); - lidh edukimin fizik me sportet e tjera; - përzgjedh mjetet mësimore të nevojshme për të realizuar përmbushjen e kompetencave; - siguron informacion që demonstroi lidhjen e edukimit fizik dhe sporteve me shkencat e tjera dhe me jetën reale. 	<ul style="list-style-type: none"> - Korniza kurrikulare, 2014. - Kurrikula bërthamë AMU, klasat VI-IX, 2014. - Kurrikula bërthamë AML, klasat X-XII, 2016. <p>Programet me kurrikulën e bazuar në kompetenca, klasat VI-IX dhe klasa X -XII.</p>

**FUSHA: ASPEKTE TË PEDAGOGJISË DHE TË METODOLOGJISË NË
MËSIMDHËNIE-NXËNIE**

Kompetenca I	Literatura e rekomanduar
<p>“Zotërimi i njohurive pedagogjike specifike të nevojshme dhe të mjaftueshme për mësimdhënien e edukimit fizik, sporteve dhe shëndet”</p>	
<p>Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i edukimit fizik, sporte dhe shëndet:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - demonstroi përkushtim, motivim dhe përgjegjësi gjatë punës së tij; - përshtat punën e tij me zhvillimin fizik, social, emocional dhe konjitiv të nxënësve; - demonstroi respekt, besim dhe objektivitet me nxënësit; - identifikoi nxënësit me aftësi të kufizuara (nxënësit me vështirësi në të nxënë dhe nxënësit e talentuar në sport); - planifikoi punën afatshkurtër dhe afatgjatë me nxënësit me aftësi të kufizuara dhe me nxënësit obezë; - demonstroi qëndrim pozitiv lëndës së edukimit fizik dhe sporteve; - edukoi të nxënësit dëshirën për t'u marrë me sport; - motivoi nxënësit duke e konsideruar motivimin një nga çelësat e progresit të tyre; - krijoi klimë të përshtatshme, motivuese dhe të kënaqshme për nxënësit; - punoi me prindërit për përmirësimin e progresit të nxënësit. 	<ul style="list-style-type: none"> - Korniza e vlerësimit të nxënësit, MAS, 23.07.2015. - Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në arsimin e mesëm të ulët, 2017 - Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në gjimnaz 2016. - Udhëzues për kurrikulën me zgjedhje në gjimnaz, IZHA 2018. - Vlerësimi i nxënësit në arsimin e mesëm të ulët dhe në arsimin e mesëm të lartë. <i>(Material shpjegues në ndihmë të shkollave)</i>, nëntor 2018.
Kompetenca II	Literatura e rekomanduar
<p>“Përdorimi i metodave dhe i strategjive</p>	

efektive në mësimdhënien e edukimit fizik, sporte dhe shëndet”	
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i edukimit fizik, sporte dhe shëndet:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - përzgjedh metodat dhe teknikat e përshtatshme për arritjen e një rezultati të caktuar; - përdor metoda e teknika që nxisin nxënësit të merren me sport; - planifikon një orë mësimore duke u bazuar në mësimdhënien me në qendër nxënësin; - përdor metoda e teknika që nxisin zhvillimin fizik e sportiv të nxënësve; - përdor metoda e teknika që sigurojnë barazinë dhe gjithëpërfshirjen; - përdor metoda sportive në mësimdhënien – nxënien e edukimit fizik; - demonstroi teknika të ndryshme për vlerësimin e nxënësit; - shpjegon parimet e hartimit të një testi kontrolli fizik. 	<ul style="list-style-type: none"> - Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në arsimin e mesëm të ulët, 2017 - Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në gjimnaz 2016. - Nivelet e arritjes (arsimi bazë dhe arsimi i mesëm), IZHA, 2016. - Udhëzues për kurrikulën me zgjedhje në gjimnaz, IZHA 2018. - Vlerësimi i nxënësit në arsimin e mesëm të ulët dhe në arsimin e mesëm të lartë. (<i>Material shpjegues në ndihmë të shkollave</i>), nëntor 2018. - Udhëzuesi kurrikular lëndor në matematikë në arsimin e mesëm të ulët, dhjetor 2018. - Udhëzuesi kurrikular lëndor në matematikë në arsimin e mesëm të lartë, dhjetor 2018.
<p style="text-align: center;">Kompetenca III</p> <p>“Përdorimi i teknologjisë së informacionit dhe të komunikimit për të rritur cilësinë e mësimdhënies dhe nxënies në edukim fizik, sporte dhe shëndet”</p>	<p style="text-align: center;">Literatura e rekomanduar</p>
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i edukimit fizik, sporte dhe shëndet:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - prezanton materiale të lojërave sportive duke përdorur teknologji të përshtatshme si: Power Point, Word; - nxiti nxënësit të bëjnë prezantime në edukim fizik, sporte dhe shëndet duke përdorur 	<ul style="list-style-type: none"> - Tekste nxënësi apo materiale në ndihmë të mësuesit të lëndës së matematikës që përdoren në klasat VI - IX të arsimit të mesëm të ulët si dhe në klasat X - XII të arsimit të mesëm të lartë dhe kanë në fokus përdorimin e TIK-ut në mësimdhënie - nxënie.

<p>programe kompjuterike të njohura për ta;</p> <ul style="list-style-type: none"> - gjen dhe përdor materiale nga website për të pasuruar dhe perfeksionuar mësimdhënie-nxënien; - përfshin nxënësit në projekte kurrikulare në lëndën e edukimit fizik, sporte dhe shëndet apo në projekte kurrikulare të integruara të cilat ndërthuren me kërkime, gjetje dhe përdorime materiale nga website. 	
--	--

FUSHA: ASPEKTE TË ETIKËS DHE TË KOMUNIKIMIT

<p style="text-align: center;">Kompetenca</p> <p>“Zbatimi i rregullave të etikës dhe të komunikimit si elemente të domosdoshme në të gjithë punën e mësuesit”</p>	<p style="text-align: center;">Literatura e rekomanduar</p>
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i edukimit fizik, sporte dhe shëndet:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - njeh rregullat e etikës dhe sjelljes që duhen respektuar në marrëdhënie me drejtuesit e institucionit arsimor, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin; - sillet në përputhje me rregullat e etikës dhe të sjelljes në marrëdhënie me drejtuesit, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin gjatë punës së tij brenda dhe jashtë institucionit arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kodi i Etikës së mësuesve në arsimin parauniversitar. - Draft Standardet profesionale të mësuesit në arsimin parauniversitar, IZHA, 2016.

FUSHA: ASPEKTE TË DREJTSHKRIMIT TË GJUHËS SHQIPE

<p>Zbatimi i rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe</p>	<p style="text-align: center;">Literatura e rekomanduar</p>
--	--

<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i edukimit fizik, sporte dhe shëndet:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - njeh rregullat e drejtshkrimit të standardit të gjuhës shqipe; - demonstroi zbatimin e rregullave të drejtshkrimit gjatë veprimtarive në institucionin arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> - Drejtshkrimi i gjuhës shqipe.
--	---

FUSHA: PËRMBAJTJA SHKENCORE E LËNDËS

<p style="text-align: center;">Kompetenca</p> <p>“Respektimi i rigorozitetit shkencor në mësimdhënien e lëndës së edukimit fizik, sporte dhe shëndet</p>	<p style="text-align: center;">Literatura e rekomanduar</p>
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p><i>Mësuesi i edukimit fizik, sporte dhe shëndet:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - dallon konceptet dhe shprehjet kryesore me të cilat operon lënda e edukimit fizik dhe sportive në klasat 1-9 dhe 10-12; - përshkruan mënyrën e formimit dhe zhvillimit të nxënësve në klasat 1-9 dhe në klasat 10-12; - përshkruan zhvillimin vertikal, nga njëri vit në tjetrin, të koncepteve dhe të shprehjeve; - përmirëson marrëdhëniet sociale dhe krijon kushte të jetës për të pasur një shëndet të shkëlqyer; - përdor situata të ndryshme në edukim fizik, sporte dhe shëndet, për të zhvilluar natyrshëm konceptet dhe aftësitë e programeve të klasave 1-9 dhe të klasave 10-12; - mbledh informacion të saktë e bindës për nxënësit e tij rreth vlerave të edukimit fizik, sportive dhe shëndetit në lidhje shkencat e tjera. 	<ul style="list-style-type: none"> - Programe dhe tekste të lëndës së matematikës për mësuesin dhe nxënësin, si dhe materiale të tjera burimore që mbulojnë përmbajtjen e lëndës për klasat VI-IX për arsimin e mesëm të ulët dhe X - XII për arsimin e mesëm të lartë.

